

El gust per la lectura

El meu germà Pol

Isabel-Clara Simó

Dossier per als alumnes

Curs 2021-2022

1r i 2n d'ESO

El gust per la lectura 2021–2022

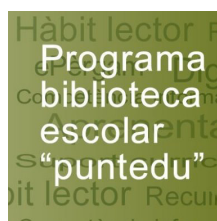
Primer i segon d'ESO

Dossier per als alumnes

Departament d'Educació

Subdirecció General de Plurilingüisme
Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Sergi Barceló i Trigueros

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No Comercial-Compartir Igual 4.0 Internacional de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se'n senti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original. La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

SUMARI

PRESENTACIÓ	4
PROPOSTES DIDÀCTIQUES	
Abans de la lectura	5
Durant la lectura	14
Després de la lectura	20

PRESENTACIÓ

Una obra literària compta amb molts elements que la fan única i especial. El gènere literari, per exemple, determina en bona mesura què trobarem en la història que es conta: tipus de personatges, estructura de la trama o l'estil literari. En aquest cas, *El meu germà Pol*¹ es pot llegir sota el paraigua de la novel·la psicològica ja que la veu de la narradora-protagonista utilitza la trama per a deixar anar els seus pensaments, el seu punt de vista sobre els diferents temes que s'hi tracten. Filant prim, estem davant d'un exemple extraordinari i especial del que anomenem "la literatura del jo". Extraordinari perquè aconsegueix els cànons d'aquest punt de vista mitjançant un discurs introspectiu que prova de comprendre el món que l'envolta, i especial perquè parlem d'una xiqueta de dotze anys que ha hagut de madurar a corre-cuita per a assumir unes responsabilitats sobrevingudes.

En aquest tipus de discurs observem els aspectes íntims i personals de la narradora amb un deix d'oralitat i d'immediateza sobre allò que pensa la Mercè. Ací, el pensament a raig es fa explícit i floreix gràcies a un estil literari coherent amb l'edat de la narradora i amb les intencions literàries de l'autora. Els capítols en què s'organitza la novel·la recorden el format d'un dietari personal amb el qual l'autora testimonia el que li ocorre mitjançant reflexions i observacions amb una bona dosi d'ironia i de desfici. La col·loquialitat de la Mercè i aquesta fina ironia permet que l'obra no caigui en el dramatismes sobrevingut per les accions dels personatges i per la violència social i familiar que s'hi exerceix. En un altre sentit, aquesta vessant dietarística de la novel·la té el mateix valor que la pròpia trama, ja que les reflexions de la narradora sobre els fets que ocorren durant la història són tant o més importants que els fets que precipiten el desenllaç de la trama.

El jo narratiu s'erigeix, doncs, com a l'element literari clau que dona forma a l'obra literària i al voltant del qual s'articulen totes les estratègies literàries: n'és el canal i la forma que té l'autora per a concebre i construir una història. De fet, Isabel-Clara Simó ha estat una prolífica autora en aquest terreny introspectiu, ja que al darrere de tota la seua obra narrativa hi ha l'intent d'entendre l'ésser humà en totes les dimensions possibles a través dels seus personatges.

Aquest afany s'ha concebut mitjançant veus narratives i punts de vista diversos, però el cert és que veus com la de la Mercè permeten un mimetisme entre protagonista/narrador-lector difícil de superar. Aquesta és una novel·la que tracta temes i subtemes de caire social que de ben segur generaran debats i tertúlies engrescadores a l'aula. Aproveiteu la lectura per a compartir les vostres experiències personals sobre el que li ocorre al Pol, els neguits que us desperten les relacions familiars, els prejudicis i les convencions que contenen les vostres motxilles. Però us fem un últim suggeriment: animeu-vos també a posar-vos en la pell de la Mercè i tracteu de viure els canvis que experimenta en relació amb l'entorn i amb ella mateixa. Assumiu la seua veu, deixeu-vos anar i gaudiu!

---

1 En aquest dossier utilitzem la 6a edició de Bromera.

PROPOSTES DIDÀCTIQUES

Abans de la lectura

Aspectes biogràfics

1. **Elaboreu un perfil Instagram amb els moments clau de l'autora. Podeu afegir informacions diverses:**

- Fets destacats de la seva vida personal
- Publicacions
- Premis

Podeu triar l'opció digital o manual; la resta ja sabeu com va: cerqueu una imatge de perfil, editeu una breu descripció i proporcioneu informació bàsica. Tot seguit, genereu contingut relacionat amb l'obra i la vida de l'autora.

Ací teniu dos enllaços per a remenar:

- [Lletra](#)
- [AELC](#)

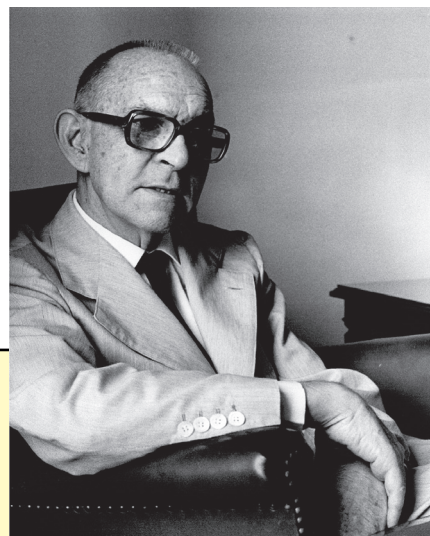
2. **Genereu una línia del temps sobre la trajectòria vital i professional de l'autora. A la xarxa trobareu diverses aplicacions per a crear línies del temps, però una de ben interessant és [aquesta](#). Igualment, podeu crear un [Genially](#) interactiu amb tota mena de recursos.**

3. **La Isabel-Clara Simó de seguida es veu influïda pels llibres de la biblioteca de casa. Com és la biblioteca de casa vostra? Feu una foto a la vostra prestatgeria de llibres i expliqueu a la classe com llegiu, qui llegeix més de casa, què es llegeix més, si acudiu a la biblioteca municipal, si converseu sobre el que llegiu...**

4. L'autora va néixer el 1943, quatre anys després que acabés la Guerra Civil espanyola. La seua infantesa estigué marcada pel període que anomenem "postguerra". Llegiu aquest text i relacioneu-lo amb la poesia d'Espriu *Indesinenter* cantada pel grup alcoià Verdcel tot versionant Raimon.

Contra la memòria

A la famosíssima novel·la 1984, de Haruki Murakami, hi ha aquestes paraules: "La nostra memòria està integrada pels nostres records individuals i per tots els records col·lectius [...].

Aquests dos tipus de memòria estan estretament lligats. I la història està integrada pels records col·lectius. Si ens prenen aquests records, o ens els canvien per uns altres, perdem la capacitat de preservar la nostra personalitat.

[...]

Si ens prenen o ens canvien els records col·lectius, la nostra personalitat desapareix. I no us penseu que ho han inventat en un despatx tenebrós, conspirant contra nosaltres: s'ha fet múltiples vegades a la història i en múltiples cultures. El procés sempre és el mateix: primer et roben el que tens, després et neguen l'existència, i finalment et prenen la memòria. I per això Espriu escriu un poema titulat "L'home que esdevenia gos".

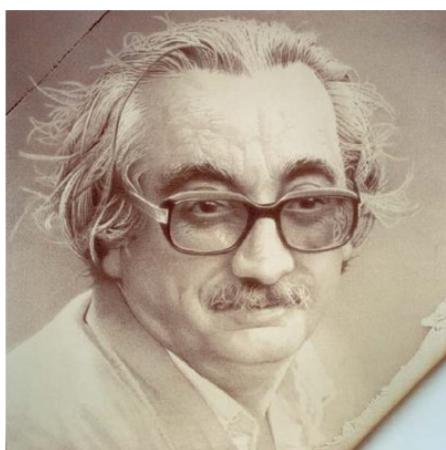
AVUI, Ull de peix, 7 de febrer de 2012

5. Prepareu una bateria de preguntes amb el professor de Ciències Socials sobre l'època en què va nàixer l'autora i elaboreu una entrevista als familiars que recorden com va ser aquell temps. Demaneu-los algun objecte relacionat amb aquell període i feu-lo servir com a fil conductor de l'entrevista.

6. La Isabel-Clara Simó va dirigir durant molts anys la revista *Canigó*. Actualment ja no existeix, però continuen havent-hi moltes revistes en català. En coneixeu alguna? En grups de tres, visiteu la biblioteca municipal i trieu una revista de l'hemeroteca, remeneu-la i elaboreu un petit vídeo promocional de la revista escollida.

https://www.lesrevistes.cat/images/recursos/slide/appec_slideshow_03.jpg

7. Isabel-Clara Simó ha afirmat sempre que la figura de Joan Fuster va ser clau en la seua construcció intel·lectual, ideològica i personal. Però, qui fou Joan Fuster? Mireu aquesta entrevista i estigueu atents. Tot seguit en farem un qüestionari digital:

Entrevista
Nosaltres les fusterianes: confessen que se senten deutores.
Joan Fuster li va canviar la vida perquè li va descobrir a la universitat que la llengua catalana servia més enllà de l'àmbit casolà.
Les aparences no enganyen, són aparences.
La dona és pura fisiologia, l'home també però tracta de dissimular-ho.
És el meu pare espiritual.
És el millor assagista d'Europa. Si fos francès estaria a totes les escoles d'Europa. Però és valencià.
El Fuster més conegut és el Fuster més polític, però el Fuster assagista és el desconegut.
És un autor que interpel·la: t'implica en la lectura i et fa pensar.
L'aparició l'any 1962 de <i>Nosaltres, els valencians</i> va fer un tomb al País Valencià.
<i>L'home, mesura de totes les coses</i> és el llibre que segueix a Montaigne i Voltaire, mestres francesos del dubte metòdic: dubtar pensant.
Fuster escriu i llegeix filosofia, però detestava la metafísica.

8. Per què Fuster és tan important per a l'autora i per a la cultura catalana? Cerqueu en aquesta [pàgina web](#) i tracteu d'extreure algunes idees sobre el personatge. Compartiu-ho amb la resta de la classe i extraieu-ne algunes conclusions.

“Vaig viure la carrera desconcertada i descobrint el món a cada pas, com si fos Alicia en Terra de Meravelles. Fou com si acabés de néixer. Ignorava que tenia un país i que tenia una llengua (tot i que era la llengua de la família i de tot Alcoi). Hi vaig arribar analfabeta i hi vaig aprendre a llegir i a escriure. Hi vaig arribar com a provinciana i en vaig sortir essent una ciutadana. Ho va fer Joan Fuster. [...] Jo enyoro Joan Fuster. Tot el país l'enyora. Fins i tot per a criticar-lo o per bescantar-lo”. (Els racons de la memòria, p. 126-127)

9. Un altre referent literari d'Isabel-Clara Simó va ser Josep Pla. L'univers Pla és complex i controvertit, però el valor del seu testimoni literari és encara monumental. Llegiu plegats el següent text i prepareu-ne una lectura en veu alta.

1918, 8 de març
COM QUE HI HA TANTA GRIP, han hagut de clausurar la Universitat. D'ençà d'aquest fet, el meu germà i jo vivim a casa, a Palafrugell, amb la família. Som dos estudiants desvagats. El meu germà, que és un gran afeccionat a jugar a futbol –malgrat haver-s'hi ja trencat un braç i una

<https://e00-elmundo.uecdn.es/assets/multimedia/imagenes/2014/07/22/14060135841060.jpg>

cama–, el veig purament a les hores de repàs. Ell fa la seva vida. Jo vaig tirant. No enyoro pas Barcelona i menys la Universitat. La vida de poble, amb els amics que hi tinc, m'agrada.

A l'hora de les postres, a dinar, apareixen a taula una gran plata de crema cremada i un pa de pessic deliciós, flonjo, daurat, amb un polsim de sucre ingràvid. La meva mare em diu:

– Ja saps que avui fas vint-i-un anys?

I en efecte: seria absurd de discutir-ho: avui compleixo vint-i-un anys. Dono una ullada circular. El meu pare menja en silenci, en un estat de perfecta normalitat. La meva mare no sembla pas estar tan nerviosa com sol habitualment.

Com que en aquest país només se celebren els sants, la presència del pa de pessic i de la crema em fan malfiar. Em pregunto si han estat elaborats per celebrar realment el meu aniversari o per recordar-me que el balanç dels primers anys és absolutament negatiu, francament magre. Aquest retoc –penso– és tan natural! Tenir fills en forma d'incògnita, de nebulosa, ha d'ésser molt desagradable. La meva frivolitat, però, és tan gran, que ni el problema de consciència plantejat per les lllaminadures no és prou per a evitar que trobi el pa de pessic saborosíssim i la crema literalment

exquisida. Quan me'n serveixo més, la fredor augmenta d'una manera visible. Vint-i-un anys!

La família! Cosa curiosa i complicada...

A mitja tarda es posa a ploure –una pluja fina, densa, menuda, pausada. No fa gens d'aire. El cel és gris i baix. Sento caure la pluja sobre la terra i els arbres del jardí. Fa una fressa sorda i llunyana –com la del mar a l'hivern. Pluja de març, freda, glacial. A mesura que va caient la tarda, el cel, de gris, es torna d'un blanc de gasa –lívid, irreal. Sobre el poble, pesant sobre els teulats, hi ha un silenci espès, un silenci que es palpa. La fressa de l'aigua que cau l'allarga en una música vaga. Sobre aquesta sonsònia, hi veig flotar la meva obsessió del dia: vint-i-un anys!

Veure caure la pluja, a la fi, m'ensopeix. No sé què fer. Hauria, és evident, d'estudiar, de repassar els llibres de text, per treure'm de sobre aquesta pesada carrera d'advocat. No hi ha manera. Si sovint no puc resistir la temptació de llegir els papers que trobo pels carrers, davant d'aquesta classe de llibres la curiositat se'm tanca amb pany i clau.

Decideixo de començar aquest dietari. Hi escriuré –just per passar l'estona, a la bona de Déu– el que se m'anirà presentant. La meva mare és una senyora molt neta minada per l'obsessió de mantenir la casa en un ordre gebrat. Li agrada d'estripar papers, de cremar velles andròmines, de vendre al drapaire tot el que per ella no té una utilitat pràctica o decorativa immediata. Ja farà prou, així, que aquests papers se salvin de les seves admirables virtuts casolanes. Si això arriba, no crec pas, de tota manera, que hi hagi res de mal...

El quadern gris. OC, vol. 1

10. Tot i la seva tasca com a escriptora, l'autora no va parar mai d'escriure articles d'opinió. A partir d'aquesta taula sobre els elements més característics del seu estil periodístic, tracteu d'identificar-los en aquest text:

Racisme

“La frase sempre comença així: «Jo no soc racista, però...» O bé: «Aquesta no és una manifestació racista, però...» I a continuació una mostra inequívoca de racisme. Preparem-nos, perquè el que ha passat a El Ejido (Almería) no és la primera

vegada que passa a Europa ni serà l'última; tot al contrari, tinc el convenciment que els brots racistes i violents s'incrementaran a mesura que la immigració augmenti.

A El Ejido, un magribí amb les facultats mentals trastornades va assassinar a punyalades una noia de 26 anys. Un fet esgarrifós, espantós; quan intento ficar-me en la pell de la seva família, dels seus amics, miro d'entendre també la ira immensa que hi deuen sentir. Un home va matar una dona. La ira esdevé, però, racisme quan hom culpabilitza tots els qui s'assemblen a l'assassí. Un abundant nombre de veïns d'El Ejido no en tenen

prou, amb la detenció de l'assassí: han decidit que la noia va morir a mans de tota la comunitat magribina, i això és racisme.

¿No seria una bestiesa culpabilitzar tots els bascos per un atemptat? ¿O culpabilitzar tots els russos per la massacre inadmissible i criminal de Txetxènia? ¿Podem admetre les dones que la majoria dels europeus pensin que hi ha agressions contra les dones perquè provoquen els homes?

¿Tenir el mateix color, la mateixa nació o el mateix sexe que un individu que ha comès una barbaritat vol dir que els qui tenen el mateix color, la mateixa nació o el mateix sexe també són culpables?

La resposta a aquesta pregunta és la que determina si som racistes, xenòfobs o sexistes, i la resta són romanços.

Aquells veïns d'El Ejido van carregar fins i tot contra un grup de magribins que es manifestaven en repulsa de l'assassinat! Això ha passat a Andalusia, però passa o passarà a Catalunya i a tot arreu d'Europa. I per això els partits d'extrema dreta tenen qui els escolti. És urgent que s'iniciïn unes campanyes explicatives, que dissuadeixin la gent de confondre la responsabilitat individual amb la col·lectiva.

També intento posar-me en la pell dels magribins, de qualsevol immigrant. Imagino les seves reunions, com comparteixen les seves pors, i com els membres més influents o més destacats de la comunitat llancen la consigna que ningú cometi el menor delictes, perquè si un roba, els culparan a tots, si un ven droga, tots seran titllats de camells. No hi ha dret.”

AVUI, 3 de febrer de 2000

Exposa la seva ideologia	Utilitza una forma directa i clara	Ofereix el seu pensament	Mostra la visió crítica i punyent de la realitat
Fa servir la ironia	Qüestiona i relativitza les normes establertes	Són textos concisos i breus	Estructura del debat retòric: captació de l'atenció, argumentació i resum i apel·lació als lectors
Temàtica sobre temes culturals, lingüístics i socials	Els textos parteixen de l'observació de la realitat	Defensa de les llibertats en tots els seus aspectes	Referències a intel·lectuals
Influència de la formació filosòfica	Llibertats nacionals	La situació de les dones	Les injustícies

11. Isabel-Clara Simó comença a utilitzar el català com a llengua culta després de conèixer Joan Fuster. A partir d'ací, es converteix en una defensora del català enfront de la discriminació lingüística.

a) Repartiu-vos aquests textos i comenteu-los en petits grups amb l'ajuda d'aquestes preguntes (no cal que les contesteu).

- Quin és el posicionament de l'autora envers la llengua?
- Sobre quin element temàtic argumenta el seu punt de vista?
- Fins a quin punt l'autora viu la realitat que explica?
- Quina és la tesi de l'autora?
- I tu, què en penses?

b) Tot seguit, un membre de cada grup haurà d'anar a un altre grup i explicar el seu text.

c) Finalment, torneu al grup inicial i comenteu algunes consideracions generals amb la resta de la classe.

d) Genereu un decàleg entre tots sobre les conclusions de l'activitat i pengeu-lo a la classe.

Text 1: *“Fa quasi quaranta anys, Joan Fuster ho deia així a Nosaltres, els valencians: «L'Estat jacobí no farà mai cap concessió motu propio a les llengües no oficials dels pobles que enclou. Les concessions en tal sentit, caldrà arrencar-les-hi, i això ha de ser a través d'una acció civil coordinada i lúcida.» Bé: ja són llengües oficials i les concessions, quan hi són, continuen essent arrencades amb fòrceps.” (“Aznar i la llengua”, De fil de vint, diari Avui, 6-2-1999)*

Text 2: *“Si em permeteu l'al·lusió personal, puc afirmar, sense cap dubte, que he patit, com a ésser humà, discriminacions pel fet de ser dona; pero ni de lluny es poden comparar a les discriminacions que he patit i que pateixo per ser catalanoparlant i catalanoescriptent; i no m'estic referint només a l'època franquista. Encara més, fer afirmacions sobre la llengua continua sent perillós, si aquesta llengua és la catalana.” (“92%!", De fil de vint, diari Avui, 8-9-1999)*

Text 3: “Escriure és com estar condemnat a una obligació inevitable i alhora és el moment en què tastes una mica això que es diu llibertat: tu, com déu, manegant la vida dels altres, pintant paisatges i mo- blant les cases, i alhora com un miserable captaire que està al marge i que no vol estar-ho. I ho he fet només en la meua llengua, per tossuderia, sí, per patriotisme, també, però sobretot —sobretot— per necessitat. Ja ho saps, que et menysprearan, ja ho saps, que sempre seràs de segona.” (Els racons de la memòria, p. 139)”

Text 4: “Mai no em vaig preguntar per què la meua llengua era de segona i la llengua de debò era l'espanyola. Ni vaig sospitar mai que això significava que jo, com a persona, i tots els que m'envoltaven també érem ciutadans de segona categoria. [...]”

Text 5: “Per això em rebenta que hom defensi el bilingüisme per defensar-se exclusivament a ells ma- teixos i la seva mala consciència. Més amunt et deia que és pervers basar l'argument aquell que hem de parlar espanyol «para que nos entendamos todos» en una injustícia: que a nosaltres ens han obligat a aprendre el seu, però nosaltres no els hem obligat a ells a aprendre el nostre. Doncs aquí es dona una perversitat més gran: dir que hem de ser bilingües pels drets dels immigrants és basar-se en una injustí- cia descomunal: que existeixen els immigrants, que hagin estat arrencats de la seva terra. La cosa més lògica hauria estat, davant la massiva immigració, dotar Catalunya de tota mena de mecanismes per a ajudar-la en la tasca d'integració dels nouvinguts; no, lluny d'això es diu «en nom de la justícia», que som nosaltres els qui hem de renunciar a la nostra llengua perquè els «señoritos» andalusos han mal- versat la seva terra i n'han foragitat els seus legítims propietaris, el seu poble.” (Carta al meu net. Sobre el nacionalisme, p. 69)

12. Imagineu-vos que teniu un grup de música i que voleu fer un disc, però dubteu en quina llengua editar-lo, en català o en castellà. Feu grups de sis i dividiu-vos en dos equips. Prepareu un debat amb arguments que defensen una tria o una altra. En acabat, poseu en comú els arguments amb tota la classe.

<https://www.flickr.com/photos/xarxavives/51134311770/in/album-72157718999259083/>

13. Què us suggereix el títol de la novel·la? Converseu amb els companys a partir d'aquestes preguntes. Tot seguit, un portaveu de cada grup haurà de posar en comú les vostres conclusions.

- a. El títol té relació amb el protagonista?
- b. Quantes coses podem saber de la història amb el títol?
  - i. Personatges
  - ii. Gènere
  - iii. Trama
- c. Us ha cridat l'atenció? Com creieu que han de ser els títols per captar més lectors?

14. El títol *El meu germà Pol* ofereix algunes pistes sobre alguns elements narratius de la novel·la i de la mateixa trama. En grups petits, tracteu de fer hipòtesis en aquesta taula. Torneu-hi després de la lectura i decidiu si canviaríeu alguna cosa:

	Abans	Després
<i>Punt de vista</i>		
<i>Relacions familiars</i>		
...		

PROPOSTES DIDÀCTIQUES

Durant la lectura

Comprensió focalitzada

15. El Pol i la Mercè formen part d'una família complexa. Per no perdre'n detall, us animem a elaborar un arbre genealògic a mesura que aneu llegint la novel·la. També podeu afegir-hi altres personatges que no siguin estrictament de la família.

Ara fa tres anys, l'oncle Felip, que és una mena de cap de tribu i l'ànima d'aquestes organitzacions, tot i que la reserva concreta del banquet al restaurant és cada any per ordre rigorós, va ordenar als joves [...] un arbre genealògic, on cada nom portaria la seva foto corresponent. (p.21)

16. Us animem a mantenir una mirada de psicòleg durant la lectura i a estar atents als detalls que configuren la forma de ser dels protagonistes. Mentre llegiu, podeu anotar en una taula aquests detalls. Al final de la lectura podreu compartir-los i puntualitzar-ne els matisos. Podríem encasellar els protagonistes en algun estereotip literari o cultural?

Mercè	Pol

17. Com deveu haver observat en el primer capítol, la narradora sovint es penedeix pel llenguatge que utilitza envers el seu germà i pel tracte que de vegades té amb ell. Feu-ne un petit buidatge i comenteu quin recurs estilístic utilitza per a fer-ho.

18. Durant quant de temps passa la història? Anoteu els indicis que cregueu que indiquen la successió de dies durant la novel·la i comenteu-ho en finalitzar la lectura.

19. **Qui és el narrador de la història? Des de les primeres línies de la novel·la detectem una veu narrativa molt marcada. Per parelles, tracteu d'identificar el narrador de la novel·la en els models que trobareu en la següent taula.**

Punt de vista intern (Narrador intradiegètic)	
<i>El narrador està implicat en la història, n'és un personatge que no necessàriament ha de ser el principal. El narrador explica els fets a partir de l'experiència de viure'ls o d'haver-los viscut. En aquest últim cas, el narrador pot avançar coses que passaran al final de la història perquè coneix el desenllaç, però, en canvi no podrà endinsar-se en els pensaments dels personatges.</i>	
<i>Narrador protagonista</i>	<i>Es tracta del narrador autodiegètic, és a dir, aquell que explica la seva pròpia història. La veu és del tot subjectiva, ja que la visió dels fets és molt particular. Utilitza la primera persona del singular, tot i que de vegades podem trobar un narrador que fa servir la segona persona per amagar-s'hi.</i>
<i>Narrador testimoni</i>	<i>El narrador participa en la història, però no n'és el protagonista. També és subjectiu perquè veu la realitat a partir dels seus ulls.</i>
Punt de vista extern (Narrador extradiegètic)	
<i>El punt de vista extern és el que adopten els narradors que no participen en la història. Són entitats alienes a la relació espai/temps dels personatges que ho saben tot (o quasi tot): què es diu, què se sent i què es pensa. A més, pot saber coses que els personatges tampoc coneixen.</i>	
<i>Narrador omniscient</i>	<i>El narrador omniscient fa el paper d'un déu que ho sap absolutament tot. Aquest narrador utilitza la tercera persona i disposa la història a la seva conveniència, de manera que el lector n'accepta l'autoritat sobre la successió de fets i sobre com es disposen. El narrador omniscient, a més, té la capacitat opinativa d'influir en la consideració de les accions dels personatges.</i>
<i>Narrador quasi omniscient</i>	<i>Parlem de narrador quasi omniscient per a referir-nos al narrador que té la mateixa capacitat de la ubiqüitat que el narrador omniscient, però en aquest cas no pot transmetre els pensaments dels personatges. Es tracta d'una tècnica descriptiva propera a la de la càmera de vídeo: ressegueix tot el que fan els personatges, però deixa que l'espectador (en aquest cas el lector) jutge els esdeveniments i els comportaments.</i>
<i>Narrador equiscent</i>	<i>El narrador equiscent és un narrador omniscient les capacitats del qual es limiten a un personatge.</i>

Tot seguit, trieu un altre tipus de narrador i feu una proposta alternativa a la veu de la Mercè a partir dels models de la taula anterior. Proveu de redactar el primer paràgraf de la novel·la amb aquesta veu narrativa. Què ha canviat?

20. Durant la lectura descobrireu on passa la història de la Mercè i el Pol. Proveu d'identificar alguns indrets que apareixen en la novel·la i penseu si el fet que les localitzacions siguin tan

precises pot ajudar o perjudicar l'abast de la novel·la en altres països. Què en penseu?

21. Com deueu haver detectat, la Mercè és una xiqueta de 12 anys amb una responsabilitat massa gran per a la seua edat. Tenint en compte aquest context, dramatitzeu aquest petit fragment per parelles de la pàgina 12 mitjançant un diàleg entre la Mercè i sa mare.

Un dia vaig fer un sermó a la mama: que ella també se n'havia de cuidar, del Pol, que jo sé que plega a les cinc, que si no ve fins a les set o més tard encara és per escaquejar-se, i que jo he d'estudiar. Em va mirar com si l'estigués ofenent i va fer veure que plorava, perquè, pobreta, té la desgràcia de tenir un fill subnormal, i a la seva família no hi ha antecedents, i que a mi no va voler tenir per si un cas també tenia el mal (ella en diu "el mal"!), i que per això li dec dues vegades la vida. Total: que va venir d'hora un sol dia. (Pàg. 12)

22. Després de llegir els dos primers capítols, establiu una petita conversa al voltant d'aquestes preguntes:

- Qui creieu que és el vertader protagonista de la història?
- Quina és la història que la narradora tracta d'explicar?

23. Reflexioneu sobre aquesta intervenció del Pol i relacioneu-ho amb el videoclip de la cançó **Mirada estràbica** del grup Xiula.

—Ella em parla com un igual -diu sempre i sacseja el cap amb admiració. (Pàg. 16)

24. Alguns dels protagonistes de la novel·la tenen trets molt marcats que defineixen el seu personatge. En petit grup, tracteu d'identificar aquests trets personals d'algun personatge que us cride l'atenció. A continuació, compartiu aquests retrats i comenteu si coneixeu algú en la vida real que s'hi assemble.

25. La Mercè explica com se sent a l'escenari després d'una bona interpretació. Què us suggereix aquest fragment? Heu sentit mai alguna cosa semblant?

I de seguida uns aplaudiments densos i meravellosos que em ruixen de plaer. Que t'aplaudeixin és una fragància que quan l'olores esdevens bonica i poderosa, i sents que tot és possible si tu ho vols. I que no hi ha cap tristesa al món, perquè tu les has devorades, i has conjurat la felicitat. Ara ets la persona que està sota la llum i a qui aplaudeixen. I ets tu i alhora no ho ets. Ets la més bonica, i la més important, i ets el centre del món i ets allò que volies ser i que creies que mai no series. Els aplaudiments entren sota la pell i s'escampen pel teu rec sanguini com un virus, inguarible, que ja no t'abandonarà mai. Com puc estar borratxa si mai he tastat cap beguda alcohòlica? (Pàg. 62)

26. El Pol té limitacions comunicatives i sovint li costa explicar el que vol dir. Fixeu-vos en aquesta intervenció. Animeu-vos a proposar altres solucions a la mateixa idea:

Jo no sé els altres, però, jo, em sento com si estigués patinant per dintre. Així, lliscant sobre el gel. Sense caure. (p. 93)

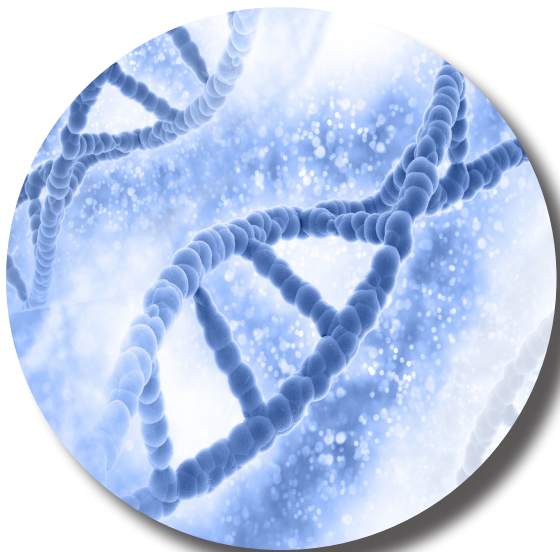

Foto de Mujer creado por freepik - www.freepik.es

27. Llegiu aquest fragment i converseu al voltant de les preguntes següents:

Soc una experta a espiar els altres. I això que presumeixo d'estar al marge de la meva família. [...] Del que passa pel teu cap, però, no en sabem res. Si un dia inventaven un aparell per llegir els pensaments, els joves fugiríem espordits a un altre planeta. Bé, doncs per no tenir problemes has de saber què els passa a ells. O potser és que soc tafanera de naixença, perquè m'ha tocat en la rifa de la genètica, com a Pol i ha tocat la síndrome de Down. A la mare li ha tocat ser bonica. I al pare ser autoritari. (Pàg. 95)

- Què diríeu que heu heretat genèticament de les vostres famílies?
- N'esteu satisfets? Què us agradaria haver heretat?
- Penseu que aquestes herències es poden controlar o modular, o són per sempre?

28. L'última part del capítol VII, la Mercè explica com son pare i sa mare parlen sobre els plans de l'Anita amb sa filla i el Pol. Us convidem a identificar els elements ideològics que caracteritzen els pares de la Mercè i el Pol i a comentar-los amb el vostre grup.

Elements ideològics	Comentaris

- Com us sentiríeu si la vostra família rebutjara amb aquests termes la vostra parella?
- La Mercè explica que el va abraçar i que, tot i que li va dir que ho arreglaria, sap que això ella ni ningú ho podia arreglar. Trobeu vosaltres alguna solució?

PROPOSTES DIDÀCTIQUES

Després de la lectura

32. A mesura que avança la novel·la, el Pol experimenta canvis físics, intel·lectuals i emocionals que culminaran amb el desenllaç que coneixem. Us proposem elaborar una seqüenciació d'aquests canvis amb l'ajuda d'una infografia.

33. Ara que ja heu llegit la novel·la, què penseu del títol? S'ha ajustat a les vostres expectatives? Proposeu una alternativa i prepareu una xicoteta defensa oral d'aquesta proposta davant d'un hipotètic editor.

34. Participeu en aquesta taula esmentant allò que us ha agradat, allò que no heu entès i allò que no us ha agradat. En acabant, identifiqueu els temes que més es repeteixen en les tres columnes i proposeu a la resta de la classe un llistat de temes per a conversar sobre l'obra.

M'ha agradat	No he entès	No m'ha agradat

Preguntes bàsiques		Preguntes generals		Preguntes especials	
Què heu trobat estrany o fora de lloc?	Què heu trobat d'especial en aquest llibre?	Mentre llegíeu, heu visualitzat la història? Què us ha ajudat a visualitzar-la?	Quines parts de la història se us han quedat gravades?	Amb quins ulls s'explica la història? Heu pogut posar-vos-en en la pell?	Com sabem què pensen els altres personatges?
	Quantes històries diferents heu pogut trobar al llibre?	Què els diríeu als vostres amics sobre el llibre? Coneixeu algú a qui de ben segur li agradaria? Quines parts no explicaríeu? Quin tipus de persona creieu que l'hauria de llegir?	Què els diríeu als vostres amics sobre el llibre? Coneixeu algú a qui de ben segur li agradaria? Quines parts no explicaríeu? Quin tipus de persona creieu que l'hauria de llegir?	Heu sentit que la història succeïa en aquell mateix moment o que havia ocorregut en el passat?	Des d'on heu observat la història: dins dels personatges, al costat, des de dalt?
	Hi ha hagut alguna intervenció que us haja fet canviar d'opinió?	Després de tot el que s'ha dit, què creieu que ha estat el més important?			

36. Isabel-Clara Simó deia que “Un llibre de narració és dues coses alhora: idees que et fan pensar i emocions que et fan estremir. Sense els dos tombants, no és un llibre de narrativa”. Així doncs, per parelles, torneu a fullejar l’obra i rescateu allò que us ha fet pensar i allò que us ha fet sentir. Compartiu-ho amb la resta de la classe.

<i>Què m’ha fet pensar?</i>	
<i>Què m’ha fet estremir?</i>	

37. A la pàgina 15 trobem la descripció que la narradora fa del seu germà Pol. Es tracta d’una descripció que combina els trets psicològics i els físics. Us proposem que feu una descripció personal o d’algun company o companya de classe utilitzant la mateixa tècnica. Podeu fer servir aquesta taula per a planificar els trets.

<i>Trets psicològics</i>	<i>Trets físics</i>

38. Tot utilitzat una taula semblant a la de l’activitat anterior, centreu-vos en un personatge de la novel·la i aprofiteu aquesta informació per a generar una escultura de fang.

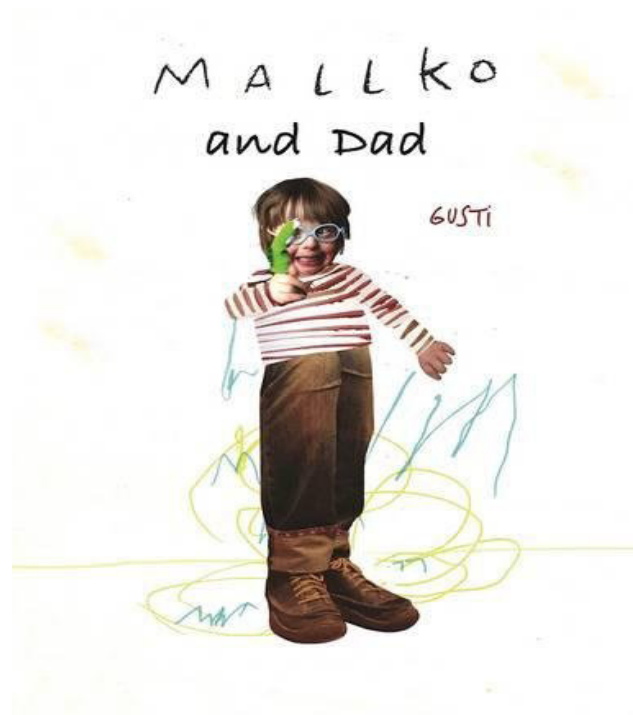
42. Escolteu la lectura que farà el professor d'anglès d'aquest àlbum: *Mallko and dad*. Amb l'ajuda d'aquesta fitxa, parleu amb la resta de la classe sobre aquest àlbum:

What I did like most was...	
I did not entirely understand...	
I would like to read again...	
I would like to see again...	

43. Un cop heu escoltat la lectura de l'àlbum *Mallko and dad* i n'heu conversat, elaboreu per parelles una conversa de Whatsapp entre el pare del Mallko i el pare del Pol. Tingueu en compte el tarannà d'un i l'altre, així com els trets literaris que ja coneixem de tots dos. Seguiu aquests consells:

1. Feu un llistat amb els trets característics dels dos personatges
2. Situeu la conversa en un context determinat a partir de la realitat dels dos personatges
3. Elaboreu un esquema de la conversa en tres moments: plantejament, nus i desenllaç.
4. Feu un esborrany del diàleg i doneu-lo a revisar a algun company
5. Utilitzeu emoticones per a reforçar les idees del diàleg
6. Reviseu el diàleg perquè sigui adequat, coherent i cohesionat.
7. Reviseu l'ortografia, el lèxic i la gramàtica
8. Reescriueu el diàleg
9. Dramatitzeu el diàleg i enregistreu-lo en àudio o en vídeo.

Com creieu que podem relacionar aquest àlbum amb la història d'El meu germà Pol?

44. Tot seguit veurem un vídeo sobre la Síndrome de Down. Però, què en sabeu vosaltres? Durant uns minuts, feu un llistat de tot allò que coneixeu. A continuació, visioneu **aquest vídeo** i anoteu els tres aspectes que més us sorprenen. En acabant, continueu aquestes reflexions.

- *No sabia que...*
- *Jo creia que...*
- *A partir d'ara...*

45. El 21 de març és el Dia Mundial de la Síndrome de Down. Per a celebrar-lo, elaboreu a classe un panell expositiu que continga aquestes informacions i exposeu-lo al vostre centre:

- **En què consisteix aquesta malaltia?**
- *Com viuen les persones amb síndrome de Down a Catalunya?*
- *Com construïm una perspectiva de futur per a ells?*
- *Quines institucions hi treballen?*
- **Entitats**

